IM 33 (3-4) 2002.
POGLEDI, DOGAĐAJI, ISKUSTVA
VIEWS, EXPERIENCES, EVENTS

O IZLOŽBI "HRVATSKE SLIKARICE PLEMKINJE"

LIDIJA BUTKOVIĆ ▫ apsolventica Filozofskog fakulteta, Zagreb

Izložba *Hrvatske slikarice plemkinje* u Muzeju za umjetnost i obrt, otvorena u prosincu prošle 2002. godine (zbog velikog interesa produžena za tjedan dana), nastala je u organizaciji časopisa za umjetnost *Kontura: art magazin*, a donosi dio privatne kolekcije umjetnina dr. Josipa Kovačića. Postavom je obuhvaćeno oko 250 radova tridesetak slikarica - plemkinja koje su djelovale u 19. i 20. stoljeću. Radovi su tematski podijeljeni u nekoliko cjelina: mrtve prirode, portreti, pejzaži, autoportreti, studije...

Cilj izložbe bio je upoznavanje šire javnosti s projektom osnivanja Muzeja ženskog slikarstva te, upozoriti na, inače dosta zapostavljeni aspekt hrvatske umjetnosti. Doduše, predstavljena imena uključuju poznate i (i priznate) umjetnice, na primjer Slava pl. Raškaj ili Veru Nikolić-Podrinska, no ipak se većinom radi o velikom broju relativno nepoznatih umjetnica. One se međusobno razlikuju u kvaliteti, a postoje i izrazite varijacije unutar opusa jedne autorice. Među boljima može se izdvojiti u prvom redu Ivka Orešković (1887.-1969.) te, upitno, u postavu dosta isticana Jelka pl. Struppi (1872.-1946.).

Zapravo, uzimajući kao kriterij samu uspješnost radova, dobar dio obuhvaćenih slikarica vjerojatno ne bi doživio ovakvu vrst javne prezentacije da ne pripadaju ženskom spolu. Stječe se dojam da je prvenstvena namjera autora izložbe dokazivanje teze da je hrvatskih umjetica bilo, da se žene jesu aktivno bavile umjetnošću i unutar ograničenja patrijarhalne zajednice, te da i za taj segment hrvatske umjetnosti mora postojati mogućnost šire afirmacije. Time bi se njihova nastojanja mogla usporediti s onima prve generacije autorica feminističke likovne kritike poput Linde Nochin ili Germaine Greer, koje su monografijama žena - umjetnica i njihovim uključivanjem u preglede povijesti umjetnosti rušile predrasudu da je umjetnička djelatnost dominantno karakteristika muškog spola.

No, moguća hvalevrijedna demonstracija feminističke svijesti ozbiljno je poljuljana činjenicom da se okvir izložbe ograničava na umjetnice koje su ujedno i visokog roda. Tako se naglasak organizatora premješta s moguće kritičke valorizacije njihovih djela (i eventualnog zagovaranja da se pregledi hrvatskog slikarstva upotpune uključivanjem novih imena) na čistu fascinaciju njihovim plemenitaškim porijeklom.

THE EXHIBITION "CROATIAN LADY PAINTERS OF NOBLE BIRTH"

The text presents a brief critical review of the exhibition Croatian Lady Painters of Noble Birth that was opened at the Museum of Arts and Crafts in Zagreb in December 2002 and presented a pert of the private collection of works of art of Dr Josip Kovačić with some 250 works by some thirty lady painters of noble birth who were active in the 19th and 20th centuries. The aim of the exhibition was to present a project for founding a Museum of Ladies' Art to the public and to draw attention to this aspect of Croatian art that has been fairly neglected.